

Het Spoorhuis Vinkeveen

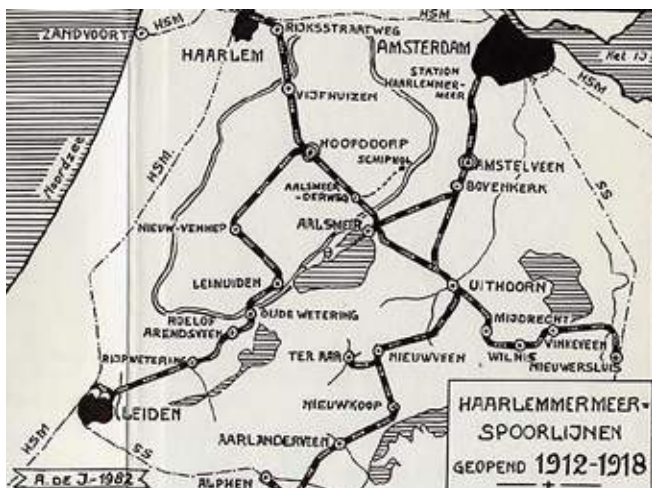
Een markant monument

De opening op 1 december 1915

Vader en moeder Kooijman

De Bello onder stoom bij het Spoorhuis

Het Spoorhuis is een van Nederlands meest origineel bewaard gebleven stations uit de periode rond 1915. Van begane grond tot aan de zolder is de originele lay-out bewaard, inclusief bewerkte plafonds en Art Deco pilaren. Naast 'wonen' is het voor tal van andere functies gebruikt: station, depot Van Gend & Loos, opslagplaats, fiets/brommerwinkel, tweede-hands winkel en, sinds maart 2016, evenementenlocatie. In de volksmond staat station Vinkeveen sinds mensenheugenis als het Spoorhuis bekend.

1 december 1915

De opening

1 december 1915: heel Vinkeveen is uitgerukt, het station wordt geopend! We worden opgestoten in de vaart der volkeren! Vinkeveen was tot dan, nog zonder A2 en N201, een vrij geïsoleerd dorp. Per trein, onderdeel van de gloednieuwe 'Haarlemmermeer-spoorlijnen', was je nu in 10 minuten in Nieuwersluis, waar je kon overstappen naar Amsterdam en Utrecht. En vanuit daar de wijde wereld in. Er reden dagelijks, naast goederentreinen, zo'n 17 passagierstreinen. In de eerste maanden, tot 14 april 1916, was dhr. C.H. van Leeuwen hier stationschef.

1916 – 1937

Stationschef Jacob Kooijman en familie

Jacob werd 4 maanden na de opening, op 15 april 1916, benoemd tot station-chef. Hij woonde hier met zijn vrouw Neeltje en 4 kinderen: Henk, Paul, Han en Neeltje. In December 1924 viert Jacob zijn 25-jarig jubileum met heerlijke feestelijkheden. Er is veel werk in het kleine station: van de passagiers- en vrachtafhandeling tot het onderhoud van diverse gebouwen, de spoorlijn en het bedienen van bruggen. Midden jaren '30 werken er meer dan dertig mensen. Jacob gaat in 1937 met pensioen en vertrekt naar Rotterdam. Zijn kleindochter Nel van der Linden – Rijdes woont heden ten dage weer vlakbij het oude station.

Jacob met dochter Neeltje op het perron

1937 – 1950

Stationschef Teun Boellaard en familie

De familie Boellaard heeft hier volgens jongste dochter Greet, ook wel 'het mooiste meisje van Vinkeveen' genoemd, een heerlijke tijd gehad. Het gezin bestond uit vader Teun, moeder Geertje en 8 kinderen: Nel, Marie, Jo, Cor, Teus, Herman en de twee jongsten Hans (1938) en Greet (1941) die in het Spoorhuis geboren zijn. Het leven op een klein plattelands-stationnetje was verrukkelijk: er gebeurde iedere dag wel wat en voor de kinderen was er lekker veel ruimte om te spelen. Een neef schreef: 'Wanneer Teun niet door spoorbezigdheden in beslag genomen werd was hij aan het vissen. Zijn zelf gerookte paling was om je vingers erbij op te vreten'. Op de familiefoto uit 1942 (rechts), genomen bij Boellaards 25-jarig spoorjubileum, zit de net geboren Greet bij moeder op schoot.

In de Tweede Wereldoorlog waren veel Vinkeveense (door de Duitsers verboden) radio's hier in de kelder verstopt. De hele familie moest in september 1944 onderduiken vanwege de Spoorwegstaking. Vader Boellaard werd verraden maar kwam snel weer vrij.

Op 3 september 1950 liet Teun Boellaard de laatste passagierstrein vertrekken. Er was al sprake van opheffing van de spoorlijn in de jaren '30; dat heeft een actiegroep onder leiding van dorpsdokter Pierrot toen weten te voorkomen. Het achterland bleek echter te klein voor een rendabele spoorverbinding, de concurrentie van de bus was te groot. Voor goederenverkeer bleef de lijn nog decennia in gebruik.

De Boellaards vertrokken naar Amsterdam. Hans, die zijn 80e verjaardag in 2018 in het Spoorhuis vierde, overleed in 2020. Jongste dochter Greet is nog steeds een graag geziene gast in en rond het Spoorhuis.

1950 – 1968:

Jan en Wilhelmina Kolenberg – Van Gend & Loos

Het einde van de passagierstreinen betekende gelukkig niet het einde van het station. Jan en Wilhelmina ('Willie') Kolenberg nestelden zich hier met 1 zoon, Jan jr., en 6 dochters: Katrien, Truus, Annie, Novi, Aggie, en Josefien.

Dochters Novi en Aggie herinneren het Spoorhuis als een groot en koud huis zonder badkamer. Na een tijdje hoorden ze de langskomende goederentreinen niet meer, maar het huis stond dan wel te trillen.

Vader Jan werkte voor expediteur ATO, Algemene Transport Onderneming (een dochter van Van Gend & Loos). Pakjes kwamen met de trein aan waarna Jan ze met een omgebouwde legertruck in de buurt rondbracht. Hiernaast bediende hij wissels en seinen, en de spoorbrug achter het Spoorhuis over de Ringdijk.

Jan 'Opa Spoor' met zijn kleinkinderen (v.l.n.r.): Ineke, Johan en Alex

Jan's Bedford legertruck met zoon Jan jr., de jongen uit het raam is Ton Post.

Jan en Willie Kolenberg

Jan Kolenberg met kleinkind Johan in de keuken

Spoorhuis rond 1960, waarschijnlijk bedient Jan (op de rug) gezien hier het sein

Een gouden knoop van Boellaards uniform ►

Het mooiste meisje van Vinkeveen: Greet Boellaard ►►

3 september 1950, Teun Boellaard laat de laatste passagierstrein vertrekken ▼

Spoorhuisdirecteur Gert Tetteroo in 2017 met Hans en Greet Boellaard op het oude perron

De Bello bij het Spoorhuis in 1938 – bij het 40-jarig regeringsjubileum van Koningin Wilhelmina

De familie Boellaard op 28 april 1942, het 25-jarig spoorjubileum van vader Teun. Greet zit bij moeder op schoot.

Jan Stoof in zijn tweedehands winkel

De winkel van sinkel

Heel veel fietsen en brommers

50-jarig huwelijk van Jan en Alie in 2010

De 80e verjaardag van Alie in Het Spoorhuis

De laatste goederentrein rijdt langs, einde van een tijdperk

De wachtkamer vóór de restauratie

De verf was op...

1968 – 2010

Jan en Alie Stoof - fietsen, brommers en rommelmarkten

De familie Stoof koestert warme herinneringen aan het Spoorhuis: Jan en Alie met hun kinderen Geesje, Jan, Aafke, Alie en Gerrit. De liefde tussen Jan en Alie begon vroeg: ze leerden elkaar op zeer jonge leeftijd kennen. Verkering hadden ze al vanaf 13 en 15. Alie trouwde Jan, volgens haar 'de knapste uit een gezin van 16', op haar 21e.

Jan begon in de jaren '60 een fietsen- en brommerwinkel op de begane grond van het Spoorhuis. De Kolenbergs woonden toen nog boven, bij hun vertrek in 1968 kon de familie het ruime huis op de 1e en 2e verdieping betrekken. Er moest flink verbouwd worden, er was bijvoorbeeld geen badkamer.

Ze gebruikten veel van de destijds razend populaire schrootjes die, toen ze vijftig jaar later bij de restauratie werden verwijderd, bewerkte plafonds en paneelwanden en -deuren bleken te verbergen. Alles was bewaard gebleven.

De kinderen Stoof spreken van een heerlijke tijd, waarin zoon Gerrit op passerende goederentreinen sprong om er bij de A2 weer af te stappen. We weten dat een van de dochters stiekem rookte, we vonden haar verstopte pakje Pall Mall sigaretten tijdens de restauratie achter de betimmering van haar 's winters zeer (!) koude slaapkamer op zolder.

Ging alles van een leien dakje voor de familie Stoof? Natuurlijk niet. Jan was bijvoorbeeld als fietsenmaker veel te genereus, als een kind een fiets ter reparatie aanbod deed hij dat meestal gratis. Al snel lieten lokale slimmerds alle fietsen door hun kids brengen. Jan rekende stevast te weinig, beschouwde hoge prijzen als 'diefstal'.

Begin jaren '80 ging het mis – de zaak ging failliet inclusief belasting-schuld. Maar Jan en Alie knokten terug: Jan pakte allerlei baantjes aan als brugwachter, en later als technische man in bejaardencentrum Maria-oord. De belastingsschuld is deels door de (gereformeerde) kerk "De Morgenster" betaald, en als dank hiervoor heeft Jan 16 jaar een maandelijkse rommelmarkt in en rond het Spoorhuis georganiseerd. De opbrengsten gingen naar de kerk, volgens zoon Gerrit hebben Jan en Alie hun schuld hiermee wel 3 x terugbetaald. De oude wachtkamer werd tweedehands winkel, een voorloper van de Kringloop.

Vinkeveen veranderde, de sfeer werd opener. Toen de dominee Jan op een mooie zondag vermaande het onkruid niet op de dag des Heren te wieden antwoorde die: 'Het groeit ook op zondag dominee'.

In 1986 reed de laatste goederentrein langs het Spoorhuis. Het traject Nieuwersluis – Vinkeveen – Uithoorn was toen het enige nog actieve stukje Haarlemmermeer-spoorlijn mede omdat de NS-treinen in Mijdrecht gesloopt werden. Toen daar een einde aan kwam viel definitief het doek van dit stuk spoorgeschiedenis, inclusief de spoorbomen over de A2.

In 2010 verlieten Jan en Alie het Spoorhuis, dat voor hen te groot en te bewerkelijk werd. Zij vierden hier nog wel hun 50-jarig huwelijk op 2 juli 2010. Jan is kort hierna overleden. Alie is nog wel bij ons en heeft in 2017 haar 80e verjaardag in het Spoorhuis gevierd.

2010 – 2015

Leegstand en anti-kraakbewoning

Na 2010 was even sprake van sloop van het monumentale Spoorhuis: een groot nieuw huis op deze mooie plek zou meer kunnen opbrengen. Die plannen gingen door de financiële crisis van die tijd niet door en kort daarna konden twee Vinkeveense broers – Harry en Raymond de Rijk van aannemingsbedrijf VOB – het spoorhuis kopen van de NS. Er was mede door de crisis niet zo snel een nieuwe bestemming voor het pand te vinden, waardoor anti-kraak bewoonster en kunstenaar Marjolein ter Beek hier volgens eigen zeggen drie jaar 'heerlijk' heeft kunnen wonen.

2015 – heden:

Arnold Dolging, Gert Tetteroo en Timmie, vergader- en evenementenlocatie

In augustus 2015 liepen Amsterdammers Gert Tetteroo en Arnold Dolging tegen het Spoorhuis aan waarbij Arnold uitriep: hier wil ik wel wonen!

Zij zagen turend door de ramen dat het pand anti-kraak bewoond werd, inclusief na jaren leegstand veel achterstallig onderhoud. Wat was dit mooi. Gert droomde die nacht dat het pand schitterde in het licht en nam contact op met eigenaar VOB met het volgende idee: de begane grond net als vroeger weer openstellen voor het publiek, en boven wonen.

Na een eerste rondgang met Harry de Rijk vroeg deze voorzichtig: willen jullie het nog steeds? Er was veel werk te doen. Maar het klikte, en niet veel later begon de intensieve restauratie waarbij VOB het exterieur en de constructieve zaken voor zijn rekening nam, en het bedrijf van Gert het interieur met de kleurstellingen van Arnold en de cruciale hulp en adviezen van vriend Klaas Pater. Op 1 december 2015 werd midden in de verbouwing de 100e verjaardag van het pand gevierd. En op 7 maart 2016, de verjaardag van oud-bewoonster Alie Stoof maar ook (niet toevallig) van Gert, openden Commissaris van de Koning Wilibrord van Beek en burgemeester Maarten Divendal onder grote belangstelling het nieuwe Spoorhuis. Het pand was klaar voor de komende eeuw.

Sindsdien wonen en werken Gert, Arnold en Timmie de hond met veel plezier in de oude stationwachterswoning op de 1e en 2e verdieping. Gert is actief als interim-manager en evenementen-organisator, Arnold werkt in de kunstwereld. Zij verhuren de begane grond aan bedrijven en particulieren. Er zijn inmiddels honderden bijeenkomsten en evenementen geweest: brainstormsessies, vergaderingen, verjaardagen, huwelijken, wildinners, lezingen, afscheids-recepties, feestelijkheden, wandelingen, concerten en herdenkingen, waaronder de landelijke viering van 200 jaar NAP die het NOS-journaal haalde. In september 2019 werd Spoorhuis Filmhuis geopend: een keer per maand een goede, bijzondere film met bioscoopkwaliteit beeld en geluid.

Het oude spoor is nu een 19 km lang wandelpad – het Bellopad (zie elders in deze krant). Toen de gemeente in 2018 voornemens bleek dit prachtige hobbellige, knobbelige wandelpad pad te asfalteren is hiertegen vanuit het Spoorhuis met vele omwonenden en betrokkenen actiegevoerd. Met succes: het Bellopad is behouden, inmiddels ook naar volle tevredenheid van de gemeente.

Het Spoorhuis staat weer als een huis – dat bleek wel toen het in de nacht van 5 op 6 juni 2019 door een windhoos getroffen werd. Twee grote, oude lindebomen naast het pand waaiden om, de dakpannen vlogen je om de oren, het pand trilde om middernacht op haar grondvesten maar de schade bleef beperkt. Wij zijn benieuwd hoe bewoners en gebruikers in 2115, bij het tweehonderdjarig bestaan, op onze tijd in dit bijzondere, mooie, eigenzinnige, karaktervolle en heerlijke pand terugkijken. Zijn de twee lindebomen die wij in 2020 terug planten volgroeid? Laat tegen die tijd maar horen, misschien kijken we wel mee. Samen met de families Kooiman, Boellaard, Kolenberg, Stoof en alle andere oud-bewoners, gebruikers en bezoekers die bijgedragen hebben aan het patina van dit majestueuze huis.

TEKST GERT TETTEROO

Dit artikel is mede tot stand gekomen door interviews met Nel van der Linden – Rijdes, Greet en Hans Boellaard, Novi en Aggie Kolenberg en Alie en Gerrit Stoof. Wij kregen van met name Nel van der Linden, Greet Boellaard, Gerrit Stoof, Marcel van der Horst en Johan Klijn een schat aan mooie foto's en artefacten van het dagelijks leven in dit bijzondere gebouw. Er wordt gewerkt aan een documentaire over de geschiedenis van het Spoorhuis.

Op een klein stationnetje...

Vestibule met loket en centenbakje

Film in de oude wachtkamer

Het industriële bagagedepot

De heropening op 7 maart 2016

Herdenking 200 jaar N.A.P.

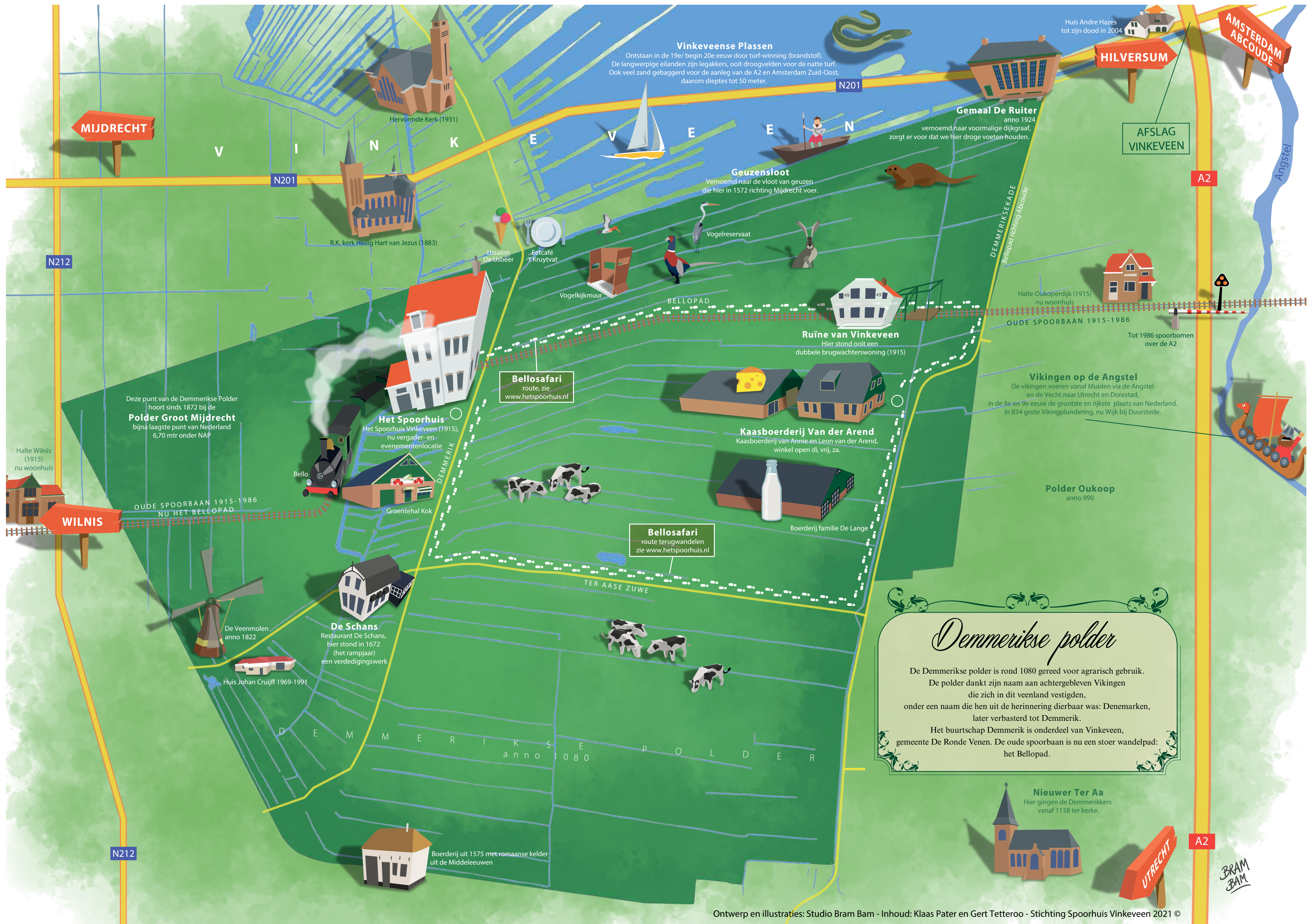

De huidige bewoners: Arnold, Gert en Tim

Open Monumentendag 2019

MIJDRECHT

N201

N212

N201

A2

HILVERSUM

AMSTERDAM
ABCOUDE

AFSLAG
VINKEVEEN

Huis Andre Hazes
tot zijn dood in 2004

Gemaal De Ruiter
anno 1924
vernoemd naar voormalige dijkgraaf,
zorgt er voor dat we hier droge voeten houden.

Vinkeveense Plassen
Ontstaan in de 19e/ begin 20e eeuw door turf-winning (brandstof).
De langwerpige eilanden zijn legakkers, ooit droogvelden voor de natte turf.
Ook veel zand gebaggerd voor de aanleg van de A2 en Amsterdam Zuid-Oost,
daarom dieptes tot 50 meter.

Geuzensloot
Vernoemd naar de vloot van geuzen
die hier in 1572 richting Mijdrecht voer.

Vogelreservaat

Vogelkijkmuur

Ijsalon
De Ijsbeer

Eetcafé
Kruytvat

Hervormde Kerk (1931)

R.K. kerk Heilig Hart van Jezus (1883)

Deze punt van de Demmerikse Polder
hoort sinds 1872 bij de
Polder Groot Mijdrecht
bijna laagste punt van Nederland
6,70 mtr onder NAP

Halte Wilnis
(1915)
nu woonhuis

WILNIS

OUDE SPOORBAAN 1915-1986
NU HET BELLOPAD

Bello

Het Spoorhuis
Het Spoorhuis Vinkeveen (1915),
nu vergader- en
evenementenlocatie

Groentehal Kok

Bellosafari
route, zie
www.hetspoorhuis.nl

Ruïne van Vinkeveen
Hier stond ooit een
dubbele brugwachterswoning (1915)

Kaasboerderij Van der Arend
Kaasboerderij van Annie en Leon van der Arend,
winkel open di, vrij, za.

Boerderij familie De Lange

Bellosafari
route terugwandelen
zie www.hetspoorhuis.nl

Vikingen op de Angstel
De vikingen voeren vanaf Muiden via de Angstel
en de Vecht naar Utrecht en Dorestad,
in de 8e en 9e eeuw de grootste en rijkste plaats van Nederland.
In 834 grote Vikingplundering, nu Wijk bij Duurstede.

Polder Oukoop
anno 990

De Schans

Restaurant De Schans,
hier stond in 1672
(het rampjaar)
een verdedigingswerk

De Veenmolen
anno 1822

Huis Johan Cruijff 1969-1991

Boerderij uit 1575 met romaanse kelder
uit de Middeleeuwen

Demmerikse polder

De Demmerikse polder is rond 1080 gereed voor agrarisch gebruik.
De polder dankt zijn naam aan achtergebleven Vikingen
die zich in dit veenland vestigden,
onder een naam die hen uit de herinnering dierbaar was: Denemarken,
later verbasterd tot Demmerik.
Het buurtschap Demmerik is onderdeel van Vinkeveen,
gemeente De Ronde Venen. De oude spoorbaan is nu een stoer wandelpad:
het Bellopad.

Nieuwer Ter Aa
Hier gingen de Demmerikkers
vanaf 1138 ter kerke.

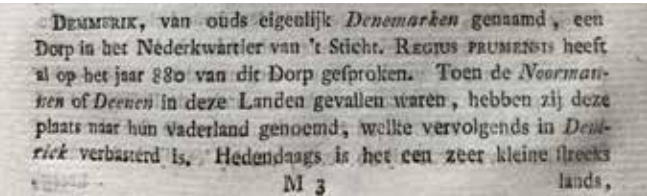
A2

UTRECHT

BRAM
BAM

Buurtschap Demmerik

Het langgerekte buurtschap Demmerik is een van de oudste nederzettingen in dit gebied. Het werd aanvankelijk ‘Denemarc’ genoemd, een herinnering aan de Vikingen die zich hier in de 9e eeuw gevestigd zouden hebben. Tot 1989 was het onderdeel van Vinkeveen, dat toen opging in de gemeente De Ronde Venen.

De centrale weg is de Demmerik, waarlangs de bebouwing zich in de loop der eeuwen als een lint heeft ontwikkeld. Tot voor kort waren hier veel boeren en tuinders, maar die zijn nu bijna allemaal gestopt of vertrokken. Wat van hen rest zijn prachtige, monumentale boerderijen.

In het noorden wordt het buurtschap begrensd door de Heulbrug, nu vooral bekend door het lekkere eetcafé ‘t Kruytvat’ en de in deze krant al veelgenoemde ijssalon De IJsbeer (geen sponsor, we vinden het gewoon echt lekker).

In de buurt van het Spoorhuis Vinkeveen is de grootste concentratie bewoners rond de Spoorlaan, Elzenhof, Wilgenlaan en woon-arken-park Mur.

Achter de spoorbuurt ligt ook een klein bedrijvenpark met onder meer de bijna 100 jaar oude VOBI. De Vinkeveens Onderlinge Beton Industrie, nu een bouwbedrijf gespecialiseerd in betonnen constructies, werd in 1925 opgericht om de veenwerkers in de winter van werk te voorzien (en uit de kroeg te houden). De bij de oprichting betrokken Kapelaan Welsing kreeg hierbij de titel ‘Eerwaarde Adviseur’.

Tegenwoordig omvat het buurtschap zo’n 250 huizen met ca. 800 inwoners, 60 woonschepen en ongeveer 25 bedrijfsgebouwen.

In het Zuiden wordt het buurtschap begrensd door ‘De Schans’, een restaurant met prettig terras. De Schans dankt zijn naam aan het verdedigingswerk (een ‘schans’) dat hier door kolonel Palm met 300 mariniers in het voorjaar van 1673 werd opgetrokken tegen de Franse bezetter. De Fransen waren in het rampjaar 1672 – ‘radeloos, redeloos, reddeloos’ – ons land binnengetrokken en ook actief in de Ronde Venen. Mede dankzij die schans moesten de Fransen hier het veld ruimen. We weten niet of ze Palm-bier schenken bij de Schans, maar neem er anders eentje ter nagedachtenis aan onze kolonel!

▼ *Het terras van De Schans*

Jan van Leeuwen De Brugwachter van Vinkeveen

Jan van Leeuwen was jarenlang de poortwachter van de Demmerikse polder. Als je vanaf de Herenweg de polder wilde ingaan kon je niet om hem heen: hij gaf duidelijk aan of je er nog net door mocht, of dat je toch even voor de open brug moest wachten.

Als mijn vriend Arnold met ondergetekende voor de zoveelste keer van het Spoorhuis richting IJssbeertje wandelden hing zijn hoofd al quitit uit het raam van zijn kleine brug-kantoor: IJSSSSIEEEEE!!

Om deze schande te ontlopen zijn wij wel eens een kwartier omgelopen, via de Heulweg. Maar Jan zag ons toch naar binnengaan – en op de terugweg kregen we een dubbele lading.

Hij was erg gesteld op Arnold – wie niet zou ik zeggen. In 2020 kreeg Jan landelijke bekendheid door zijn deelname aan het tv-programma ‘Typisch Vinkeveen’. Iedereen die de Vinkeveense Plassen wel eens per boot bezocht heeft, kende ‘Jan de brugwachter’ toen al. En hoewel de gemoederen daar in de zomer wel eens hoog opliepen, zowel bij bootbezitters als bij al dan niet gemotoriseerd verkeer, wist hij bijna altijd een goede sfeer te houden. Dat had met zijn fijne uitstraling, grote inzet en manier van doen te maken.

Jan van Leeuwen, geboren in Mijdrecht, overleed 21 januari 2021 op 61-jarige leeftijd in Vinkeveen. “Onverwachts en veel te vroeg is onze lieve vader, trotse opa, broer, en zwager overleden” stond te lezen in de rouwadvertentie.

Dag Jan, inmiddels is de brug al naar jou vernoemd. En wij zullen dit jaar bij ieder IJSSIE even aan je denken.

GERT TETTEROO – FOTO ARTHUR VAN DER KOOLJ

Flower Power bij Het Spoorhuis Vinkeveen

www.hetspoorhuis.nl